Is de aansluiting te maken?

Een onderzoek naar de koppeling tussen gemeentelijke beleidsambities, financiën en uitvoering

Voor gemeenteraad Loon op Zand
Raadsinformatieavond 3 februari 2022
Door John Verhoeven en Kees van Rietschoten

Onderzoekvragen

- Geven kaderstellende beleidsnota's voldoende informatie aan de raad om een verantwoord oordeel over P&C-stukken te kunnen geven?

- Zijn de P&C-stukken op zichzelf leesbaar?

- Geven P&C-stukken voldoende informatie aan de raad over:
  - de beantwoording van de 3W-vragen (vooraf: begroting & achteraf: jaarrekening)? -> grip
  - de doelmatig- en doeltreffendheid van het beleid

Onderzoekmethode (I)

Twee landelijke taakvelden (BBV), die door Rijk zijn voorgeschreven:

- Arbeidsparticipatie (Rijk: ‘participatiewet’; naar werk geleiden)
- Afvalbeleid (Rijk: ‘wet milieubeheer’; gemeente heeft zorgplicht)

NB: RMB geeft geen beoordeling van begroting en jaarrekening als geheel

Taakvelden per 2017

0.	**BESTUUR EN ONDERSTEUNING**
0-1	Bestuur
0-2	Burgerzaken
0-3	Beheer ov. gebouwen en gronden
0-4	Overhead
0-5	Treasury
0-61	Ozb woningen
0-62	Ozb niet-woningen
0-63	Parkeerbelasting
0-64	Belastingen overig
0-7	Alg uitk en ov. uitk gemeentefonds
0-8	Overige baten en lasten
0-9	Vennootschapsbelasting (Vpb)
0-10	Mutaties reserves
0-11	Resultaat rekening baten en lasten
1.	**VEILIGHEID**
1-1	Crisisbeheersing en brandweer
1-2	Openbare orde en veiligheid
2.	**VERKEER , VERVOER EN WATERSTAAT**
2-1	Verkeer en Vervoer
2-2	Parkeren
2-3	Recreatieve havens
2-4	Economische havens en waterwegen
2-5	Openbaar vervoer
3.	**ECONOMIE**
3-1	Economische ontwikkeling
3-2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3-3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3-4	Economische promotie
4.	**ONDERWIJS**
4-1	Openbaar basisonderwijs
4-2	Onderwijshuisvesting
4-3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
5.	**SPORT, CULTUUR EN RECREATIE**
5-1	Sportbeleid en activering
5-2	Sportaccommodaties
5-3	Cultuurpres., productie en participatie
5-4	Musea
5-5	Cultureel erfgoed
5-6	Media
5-7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6.	**SOCIAAL DOMEIN**
6-1	Samenkracht en burgerparticipatie
6-2	Wijkteams
6-3	Inkomensregelingen
6-4	Begeleide participatie
6-5	Arbeidsparticipatie
6-6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
6-71	Maatwerkdienstverlening 18+
6-72	Maatwerkdienstverlening 18-
6-81	Geëscaleerde zorg 18+
6-82	Geëscaleerde zorg 18-
7.	**VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU**
7-1	Volksgezondheid
7-2	Riolering
7-3	Afval
7-4	Milieubeheer
7-5	Begraafplaatsen
8.	**VOLKSHUISVESTING, RO EN STEDELIJKE VERNIEUWING**
8-1	Ruimtelijke ordening
8-2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8-3	Wonen en bouwen

Onderzoekmethode (II)

Voor de geselecteerde taakvelden zijn bekeken:

- Landelijke beleidskaders
- Gemeentelijke beleidsnota's
- P&C-stukken, met nadruk op de begroting, i.v.m. budgetrecht raad

NB: dus niet raadsinformatiebrieven, raadsmonitoren (zoals sociaal domein), Burap etc.

Hoofdconclusies

- **De aansluiting tussen beleidsnota's en P&C-documenten is moeilijk te maken.**

- **Begroting en jaarstukken zijn te weinig zelfstandig leesbaar.**

Boodschap:
De organisatie werkt aan een betere koppeling tussen gemeentelijke beleidsambities, financiën en uitvoering. → grip
De RMB geeft richtingen aan voor verdere verbetering.

Bevindingen

- **Beleidsnota's zijn te vaak 'hoog over'**
  - doelen zijn niet meetbaar
  - uitvoering onduidelijk of ontbrekend
  - financiën ontbreken

- **Programmabegroting en jaarrekening**:
  - resultaten (vaak) alleen op programmaniveau gegeven
  - effecten/kwaliteit van uitvoering niet te beoordelen
  - beleidsindicatoren niet consequent vermeld
  - baten en kosten van programma's, maar niet van (deel)taken
  - geen beantwoording 3 W-vragen (vooraf en achteraf)

➡ *In nota van bevindingen zijn concrete voorbeelden benoemd voor gemeente Dongen*

Wat betekent dit concreet bij afval (taakveld 7.3)?

Landelijk doel: naar 100 kilo restafval per inwoner in 2020

Afvalbeleidsplan Loon op Zand: maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2021

Jaarstukken 2020: restafval (kg/inwoner) 123 kg.

Er wordt geen verklaring gegeven, waarom het gestelde doel (100 kg. restafval per inwoner) niet is gehaald; en wat nodig is om het gestelde doel alsnog te halen.

Wat betekent dit bij arbeidsparticipatie (taakveld 6.5)?

Beleidsnota ‘Iedereen doet mee in de Langstraat’: doel = passend voorzieningenniveau

Beleidsindicator (aantal per 10.000 inwoners 15-64)

- Begroting 2020 - lopende re-integratievoorzieningen

13,0

- Begroting 2021 - lopende re-integratievoorzieningen

2017: 5,7

2018: 7,4

2019: 5,1

- Jaarstukken 2020 - lopende re-integratievoorzieningen

4,5

De beleidsindicator wordt gepresenteerd zonder bestuurlijke duiding met betrekking tot de effectiviteit van het vastgestelde beleid.

Wat betekent dit voor een begroting?

Budgetrecht - onderbouwing van het gevraagde budget.

Wat hebben we geconstateerd:

De programmabegroting toont totalen voor afval en arbeidsparticipatie, zonder toelichting op de hoogte van het gevraagde budget.

Aanbeveling voor de raad

Geef het college van B&W de opdracht aan de raad een verbeterplan te presenteren m.b.t. ‘de aansluiting’ waarin:

a) Hoe de informatievoorziening wordt verbeterd in zowel de beleidsnota’s als de P&C-stukken.
b) Beschrijving niet alleen van taakvelden, maar ook, voor zover beleidsmatig relevant, de deeltaken.
c) Bied meer inzicht in de effectiviteit van de uitvoering van het beleid.
d) Geef aan de raad een gemotiveerde afweging, waar het college geen gebruik maakt van de onder a, b en c genoemde aanbevelingen.

Bestuurlijke reactie B&W

B&W: “Het beeld dat de rekenkamercommissie schetst is dat de planning & control documenten en de beleidsdocumenten op een gelijkwaardig niveau en benaderd vanuit de BBV-taakvelden ingericht dienen te worden. Wij delen deze visie niet.”

B&W: “We passen de geest van de aanbevelingen toe in het ingezette ontwikkelproces.”

RMB: koppeling tussen beleidsambities, financiën en uitvoering. Navolgbaar door raadsleden en burgers.

Aanbeveling: hoe te starten?

- Start bij de verbetering van de informatievoorziening met de P&C-stukken om voor de raad snel de meeste winst te behalen.

- Begin met 1 of 2 beleidsvelden bij wijze van pilot

- Volg voor alle nieuwe beleidsnota's de relevante aanbevelingen op

NB:
Niet meer informatie
Op maat gesneden informatie